

ALTERNATIEVEN VOOR JE GAZON

GEMAKKELIJK → MOEILIJK	ALTERNATIEF	EIGENSCHAPPEN	STANDPLAATS	AANLEG	ONDERHOUD
1	Bollengrasland	Gazon met bloembollen. Bloeit vroeg in het voorjaar, daarna kan je op het gras lopen, zitten, spelen ...	Volle zon tot halfschaduw	<ul style="list-style-type: none"> Plant de bollen in een bestaand grasland, in het najaar, voor de eerste vorst. Stem je keuze af op het bodemtype. Plantdiepte: op zware grond tweemaal zo diep als de hoogte van de bol, op lichte grond driemaal zo diep. 	Maai pas de eerste keer als het loof van de bolgewassen volledig vergeeld is, ten laatste eind mei. Daarna pas je een maaibeheer zoals bij een gazon.
3	Bloemenakker (eenjarig)	Open ruimte met eenjarige kruidachtige planten. Zeer kleurrijk en druk bezocht door allerlei insecten (vlinders, zweefvliegen, bijen, hommels ...)	Volle zon, best op arme (schrale) bodem (enkel zand en zandleembodems)	Start van naakte grond (zie het stappenplan voor een bloemenweide in de tuinfolder 'Meer kleur met minder gras', www.vlaamsbrabant.be/tuinfolders)	<ul style="list-style-type: none"> Tijdens het groeiseizoen: wied indien nodig de ongewenste planten. Voorjaar (maart/april): maai de resten van de bloemenakker en voer ze af. Verstoort de bodem door te harken tot op max. 10 cm diepte (of gebruik de rotoreg voor grote oppervlakten). Herhaal dit jaarlijks. Zaai eventueel wat bij met nieuw bloemenmengsel.
4	Bloemenweide (meerjarig)	Grote diversiteit aan plantensoorten, gras en doorlevende bloeiende kruidachtige planten, interessant voor insecten	Volle zon, best op arme (schrale) bodem (enkel zand en zandleembodems)	Zaai een bloemenmengsel of plant graslandplanten in een bestaand gazon of vertrekkend van naakte grond (zie het stappenplan voor een bloemenweide)	Maai de bloemenweide één tot twee keer per jaar (afhankelijk van voedselrijkheid van de bodem) en voer het maaisel af. De paden kan je wat vaker maaien.

GEMAKKELIJK → MOEILIK	ALTERNATIEF	EIGENSCHAPPEN	STANDPLAATS	AANLEG	ONDERHOUD
5	Zonborder	Vak met vaste bloeiende kruidachtige planten. Kleurrijk, trekt veel insecten aan. Als overgang naar het gazon: aan de voet van een struikengordel, haag of muur. Kleurrijk, trekt veel insecten aan.	Volle zon	<ul style="list-style-type: none"> • Haal een stukje gazon weg (afplaggen of tijdelijk bedekken met onbedrukt karton). • Bewerk de bodem. • Plant de vaste planten in losse groepen per soort. • Beste periode voor aanplanten: april of september. 	<p>Eerste 2 jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedek de bodem of wied ongewenste plantengroei. • Bedek de bodem tijdelijk met een mulchlaag (grasmaaisel of stropelletts). Of zaai in met eenjarige bloemen. <p>Op langere termijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwijder indien nodig de grassen • Na de winter: versnipper de uitgebloeide stengels en gebruik als mulchlaag in de border.
6	Schaduwborder	Vak met vaste bloeiende kruidachtige planten en bolgewassen, als overgang van struiken naar gazon, aan de voet van een haag of tegen een muur, gericht naar het oosten of het noorden.	Halfschaduw en schaduw	<ul style="list-style-type: none"> • Haal een stukje gazon in de (half)schaduw weg (afplaggen gaat hier gemakkelijk want gazon groeit niet goed in de schaduw) • Bewerk de bodem • Plant de vaste planten in losse groepen per soort. • Beste periode voor aanplanten: april of september. • Na de aanplant bedek je de bodem met boomschors, houthaksel of afgestorven bladeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dankzij de bodembedekking volstaat één grondige wiedebeurt per jaar (maart of april). • Versnipper in het vroege voorjaar de afgestorven stengels als strooisellaag tussen de schaduwplanten.

GEMAKKELIJK → MOEILIK	ALTERNATIEF	EIGENSCHAPPEN	STANDPLAATS	AANLEG	ONDERHOUD
8	Stapstenen in de schaduw	Gazon groeit niet goed in de schaduw. Wil je een plek in de schaduw toch goed kunnen betreden, kies dan voor stapstenen. Hou de voegen breed zodat het water maximaal kan insijpelen. In de voegen kan je schaduwplanten zetten.	Halfschaduw en schaduw	<ul style="list-style-type: none"> • Haal een stukje gazon in de(half)schaduw weg op de plaats waar je stapstenen wil leggen. • Graaf de bodem uit tot ongeveer 15 cm onder het maaiveld (afhankelijk van de dikte van de staptegels). • Plaats de staptegels (beton of natuursteen) op een fundering van ongeveer 10 cm gestabiliseerd zand, met voegen van ongeveer 15 cm breed. • Vul de voegen op met teelaarde en plant lage schaduwplanten. Voorbeelden zijn kruipend zenegroen, dwergvrouwenmantel en goudaardbei. Op vochtige bodems is penningkruid mooi. Meer voorbeelden in onze tuinfolder 'Bodembedekkers' (www.vlaamsbrabant.be/tuinfolders) 	Knip de lage schaduwplanten bij langs de randen van de staptegels. Doe dit 1 of 2 keer per groeiseizoen.
2	Solitaire boom of struik in gazon	Boom of struik die alleen staat in het gazon. Wil je er graag onder zitten of rechtop kunnen staan? Kies dan voor een hoogstammige boom.	Zon, halfschaduw, schaduw	<ul style="list-style-type: none"> • Stem je keuze af op de afmetingen van jouw tuin. • Maai het gras op de plantzone kort af. • Haal het gazon op een zone van minstens 1 op 1 m weg (afplaggen en zoden verwijderen). • Maak een plantput, plaats 2 boompalen en plant de boom of struik. Download onze tuinfolder 'Plant een boom' op www.vlaamsbrabant.be/tuinfolders. • Bedek de plantzone met boomschors of houthaksel of plant een lage kruidachtige vaste plant in het plantvak. Je kan ook de graszoden terugplaatsen en het gazon rond de boom blijven maaien. 	Neem elk jaar de onderste takken van de boom weg (= opkronen) zodat je, als de boom volgroeid is) minstens 3 m takvrije stam hebt. Doe dit bij voorkeur in juli, augustus of september, dan herstellen de wonden zich beter.

GEMAKKELIJK → MOEILIK	ALTERNATIEF	EIGENSCHAPPEN	STANDPLAATS	AANLEG	ONDERHOUD
7	Struikengordel	De natuurlijke bosrand als inspiratiebron (= overgang tussen bos en open terrein) Tegen een muur, op de perceelsscheiding of in het midden van de tuin om de tuin in te delen. Een gelaagde struikengordel lokt heel wat dieren naar de tuin (vogels, vlinders, hommels ...).	Zon, halfschaduw, schaduw	<ul style="list-style-type: none"> • Maak vooraf een beplantingsschema, zodat de verschillende soorten samen een mooi geheel vormen. • Respecteer de volumes van de volgroeide struiken. • Plant de struiken met blote wortel of met kruit tussen november en maart. Dat kan zowel op naakte grond of in kort gemaaid gras. Plant je de struiken in het gras, leg dan boomplaten van verteerbare geperste houtvezel rond de struiken. • Als de struiken nog klein zijn, kun je ertussen maaien. Naarmate de struiken meer schaduw geven, zal het gras verdwijnen en kan je een kruidlaag onder de struiken aanplanten. 	Als je de struiken op de juiste plantafstand hebt gezet, heb je later nauwelijks snoeiwerk. Snoei de zijanten van de struikengordel in de zomermaanden wat bij als er een pad langsluopt.